

**Asztallábak
labirintusában** Hajnal Géza:
Asztalaink,
IGEN Katolikus Kulturális
Egyesület, 2005.

A szerző a könyv százhusz oldalán szinte folyamatosan mesél, mégpedig oly módon, hogy a lineáris szerkezetű regényt hol itt, hol ott fölbukkanó betéttörténetekkel színesíti. Egy idő után már nem is tudjuk, mettől meddig terjed a tulajdonképpeni epikai keret, csak bukácsolunk ezekben az emlékfoszlányokban, és amikor úgy érezzük, végképp elvesztettük az eredeti történet fonalát, megtaláljuk a továbbvezető utat valamelyik mellékepeződben. Nehéz egyértelmű választ adni arra a kérdésre, miről szól ez a regény, ám azt könnyű kideríteni, hogy a szereplői nem a mából, hanem a tegnaptól szerzik az intellektuális muníciót. Az egyetlen biztos pontot a regény elején poénból megvásárolt ló jelenti, amelyet az asztaltársaság Asztalnak keresztelt el. Ez az állat időről időre fölbukkan a történetben, de csak úgy, ahogy az a kimódolt szövegekben szokás, vagy mert az a funkciója, hogy megteremtse az asztal mint metafora és az asztal mint tárgyi valóság közötti átmenetet.

Manapság egyre népszerűbbek azok a kiadványok, amelyek a fa, a kert, a tűz, a víz, az anya vagy az évszakok közismert motívumkincsét gyűjtik egy szöveggyűjteményszerű kötetbe, és amelyek aztán kiváló ajándéktárgyakként (általában olvasatlanul) lelik meg végső, tárgyasult funkciójukat. Hajnal Géza ennél jóval többre vállalkozott. Munkája több, mint sajátos „asztalógia”, bár filológiai utalásai azt támasztják alá, hogy nála kevesen tudhatnak keskeny e hazában többet az asztal asszociatív természetű megközelítéséről. Ugyanakkor az, ami kétségkívül dicséretes ebben a könyvben, egyben a gyengéje is. Zavarba hozza az olvasót a kerettörténet epizódyszerű szétszórtsága, a fejezetek stílári egyenetlensége. Megoldhatatlan írói feladatot tűzött ki maga elé a szerző: a biblikus emelkedettséggű szentséges, szinte kultikus asztaloktól a modern filmek klisészerű, konyhaasztalon végbement szeretkezési jelenetein keresztül át- meg átíveltetni az élet minden – általa fontosnak vélt – mozzanatát.

A kísérlet mindenképpen érdekes és elismerésre méltó, némely ponton egyenesen meghökkentő. Egészen az *Íróasztal* fejezetig zavarba ejtő a különös tördelés is, amely a jobb szélen rendezetlen soraival jó ideig inkább az ábrázolt világ rendezetlenségét sugallja, semmint talán a sok-sok asztalról lelógó terítő fodrozását. És bizony veszélyes terepre téved az alkotó akkor is, ha önmaga teremtő erejét alárendeli az általa kiválóan eltervezett, átgondolt kompozíciónak, és az általa válogatott idézeteket, párhuzamokat, illusztrációkat udvariasan a saját ötletei elé tessékeli. Kár érte. Akkor erősebb az

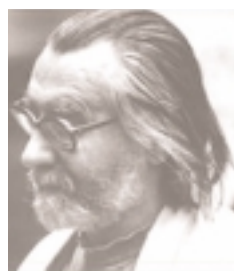
írása, ha nem támaszkodik előre kicédulázott mankókra, ha elengedi magát, ha megszólal a saját világában.

A szerző maga is rendhagyó szöveggyűjteménynek nevezi a munkáját, ami egy jó szándékú figyelmeztetés, hogy ne várjunk a regénytől többet, mint amire hivatott. Ne reménykedjünk tehát fessességben, ok-okozati kapcsolódásban, az alapfilozófia konzekvens végigvezetésében.

A kérdés ezek után az, hogy lehet-e, sőt érdemes-e egyetlen metafora köré regényt kerekíteni? A válasz egyértelmű: igen. Rengeteg példát hozhatnánk a magyar és a világirodalomból, sok olyan szerzőt, akiknek ez pompázatosan sikerült. Elég csak az egyik leginkább tárgyiasult irodalmi metaforát, a Szent Lajos király hídját emlegetnünk. Thornton Wilder arra vállalkozott, hogy egy létező kapcsolódási ponttal helyettesítse be a létezhetlent, a közös kapcsolódási pontot öt teljes értékű élet között. Végigvezette mind az öt életet, és úgy adott választ az általa fölvetett kérdésre, hogy nem adott választ. Hajnal Géza az asztalokat választotta, és körülöttük próbált megrajzolni legalább öt teljes értékű életet. De a történet, a túlzott mesélni akarás egy idő után eltávolította az eredeti ötlettől, és a filozófiai alapot – amely szerint az asztal az emberiség egyik legfontosabb összetartó ereje – fölváltotta a formához való igazodás.

Hajnal Géza asztalai körül csupa racionális gondolkodású ember ül, akiknek mintha a regény történetének életben tartása lenne a legfőbb feladatuk. És mintha az emlékezés lenne a regény üzemanyaga, amelyet ráadásul pazarló bőséggel kell adagolni, mert az író kezdetben elkényeztetett bennünket azzal, hogy túl nagyra állította a fordulatot. De hiába minden, hiába a trükkös tipográfia és a mesélés ritmusának folyamatos gyorsítása, a mese egyszer csak véget ér, és az Asztal nevű ló az egész társaságot belevontatja a zivatarfelhős éjszakába. Mi, olvasók pedig ott maradunk az elárvult, lecsupaszított asztalok között, amelyek éppen úgy lehetnek valóságosak, mint képletesek, és kozmikus magányunkban Ady legendás lovával együtt kérdezhetjük: „Hát mi lesz ebből, tekintetes úr?”

Majoros Sándor

2006. július 3-ára virradóra, 57 évesen váratlanul elhunyt **Bratka László** író, költő, műfordító. 1981-ben jelent meg első kötete, a *Verseim idegen tájban*. 1996-ban a *Haggyállógva Vászka* című Gothár Péter-film forgatókönyvéért a filmszemle díjában részesült. Az orosz irodalom egyik legkiválóbb tolmácsolója volt, többek közt Mandelstam, Nabokov, Jerofojev, Pelevin műveit fordította. 1998–99-ben a Magyar Napló versrovatát is gondozta.